

ХТО МАЄ ВУХА, ХАЙ ЧУЄ

Кілька років тому на сторінках журналу «Благовісник» було розміщено свідчення під назвою «Я вирішив не радитися зі спеціалістами, а радитися з Богом». У заголовку були процитовані слова автора, до речі, нашого доброго друга, лікаря за фахом. Ці слова справді були сказані, проте в заголовку вони, вирвані з контексту, набули зовсім іншого значення, ніж вкладав у них автор. Будучи сам лікарем, він передусім звернувся до лікарів за допомогою, коли його синові поставили страшний діагноз. Але Бог провів його іншим шляхом – і він у певний момент зрозумів, що лікарі тут безсилі і лише Бог може змінити ситуацію.

Я не можу дати цей журнал своїм колегам-лікарям, – жалкував згодом брат, – тому що дуже вдячний їм за всі зусилля, які вони доклали, щоб допомогти моему синові».

Але такого роду помилки не рідкість і серед нас – слухачів свідчень. Ми вириваємо зі свідчення певну цитату чи подію і, спираючись на неї, будуємо своє уявлення про Божу відповідь на молитву. І часто, спираючись на власний чи чужий досвід, вибудовуємо цілі схеми: «П'ять кроків до духовного успіху», «Вісім кроків до того, щоб ваша молитва була почута», «Три умови для отримання зцілення». Тобто особисті свідчення вважаємо своєрідними універсальними інструкціями, які дадуть нам змогу отримати від Бога те, чого хочемо. А з тих людей, які свідчать про явне чудо у своєму житті, робимо мало не ідолів, прислухаючись до

кожного їхнього слова як до абсолютної істини. Чула якось, як одна жінка переповідала іншій: «Он свідчила сестра, що вона була тиждень у пості – і після цього вся її рідня покалася. Треба й собі так зробити». Знаю кількох людей, які це практикували, але в їхньому житті воно не подіяло.

Одного разу брат свідчив, що отримав зцілення, приймаючи причастя. Коли до нього наближалася чаша, він раптом відчув, яке велике значення має сила крові Божого Сина, і, прийнявши з вірою ковток вина, оздоровився. Проте безліч інших, які хотіли зцілитися, сприймаючи причастя як якийсь мало не магічний обряд, не отримували відповіді.

Часто у свідченнях можна почути, що люди відмовлялися від допомоги лікарів чи прийому певних медикаментів – і отримували зцілення. Але ще більше випадків, коли люди,

застосувавши той же досвід, але без відкриття від Бога, або помирили, або в неймовірно важкому стані потрапляли до тих же лікарів.

Звичайно, можна взяти з того чи іншого свідчення певні принципи, підбадьоритися тим, що Бог чує людей і не стоїть осторонь нашого болю. Проте для того, щоб Бог став діяти в нашому житті, потрібно не просто промовити певні слова, виконати певні дії, як робив це хтось інший, а отримати від Бога особисте глибоке свідчення щодо того, як ти маєш діяти саме у своїй ситуації. І ще – особливий дар – дар віри, відповідно до якого людина робить іноді нелогічні для інших дії – і отримує чудо.

Думаю, багато жінок в Ізраїлі страждали на кровотечу, та лиш одна отримала зцілення. Не знаю, чи в такий же спосіб зцілилися б інші, якби просто повторили її досвід.

Перш ніж зцілитися, вона пройшла певний нелегкий шлях, потім отримала розуміння від Бога, як діяти в цій ситуації, яке було підкріплене надприродною вірою.

Ми ж намагаємося повторити лише зовнішні дії, зазвичай не знаючи передісторії чуда – стосунків людини з Богом, її внутрішнього світу, сокровених запитань і відповідей, отриманих від Господа.

Безумовно, у нашому житті безліч проблем потребують негайного вирішення. І набагато

простіше йти вже проторованим шляхом – упевненими кроками, знайомими сходінками.

Проте шлях віри – це не яскраво освітлена траса. Це невидима стежинка в нетрях духовної боротьби. І в кожного вона своя. Ми йдемо по ній навіпамацьки. А потім Бог поступово освітлює її, аж доки не приведе нас у світло ясних відповідей і реального чуда.

Господь не хоче спілкуватися з нами на рівні формул чи алгоритмів. Він хоче, щоб ми шукали Його, вчилися розмовляти з Ним і чути Його голос. Він потребує передусім не нашого зцілення, не полегшення наших проблем і нашого болю – Він потребує нас. І це чи не найбільше чудо, яке ми отримали. Його цінність актуальна не лише на землі, а й у вічності.

Ольга МІЦЕВСЬКА.

Гріх і спасіння

Єврейською і грецькою мовами слово «спасіння» пояснюється такими поняттями, як звільнення, допомога, розсудливість, безпека, здоров'я, забезпечення, захист, достаток.

«Спасіння» – це звільнення від гріха і його наслідків, дар вічного життя і вхід у стан повноти та досконалості.

Бог створив людину за Своїми образом і подобою. Людина мала спілкування з Ним і була безгрішною. Проте через непослух Адама в життя кожної людини з відділенням від Бога увійшли гріх і смерть.

Доля грішника – вічне покарання. Тому кожна людина повинна отримати звільнення від гріхів і їх наслідків. Гріх Адама – такий і наш гріх!

Бог визнає «гріхом» кожну дію, яка чиниться не за Його волею. Усе, що ми робимо всупереч Богу, – це гріх! Ми всі колись прийняли рішення самостійно керувати своїм життям, отож усі ми – грішники і всі потребуємо спасіння.

«Нема праведного ані одного... всі згрішили і позбавлені Божої слави» (Рим. 3:10, 23).

Наслідки гріха

Духовна смерть. Духовний взаємозв'язок між Богом і творивом Божим було зруйновано (Іс. 59:2; Еф. 2:1-3). У людини з'явилися сором, почуття провини, бажання сховатися, текти від Бога (1М. 3:8-10).

Фізична смерть. Від початку створення людині було призначено жити вічно. Але в Бутті (3:19) говориться, що гріх приніс смерть: «У поті свого лица ти їстимеш хліб, аж поки не вернешся в землю, бо з неї ти взятий. Бо ти порох, і до пороку вернешся».

Вічна смерть. Коли духовно мертва, відділена від Бога людина помирає фізично, вона не наслідую вічного життя на небесах. Її дух приречений на вічні страждання в пеклі.

Прокляття усього, що було на початку створено «вельми добре» (Буття 1:31, 3:16-19). Гріх спотворив відносини між людьми, приніс хвороби, зробив працю важкою. На

землі почали рости терни та бур'яни, і тому, щоб зробити ниву врожайною, потрібно докласти багато зусиль.

Гріхопадіння змінило початковий Божий план для людей.

Хоча людина і не втратила своїх душевних та фізичних здібностей і не перестала бути образом Божим, проте гріх змінив її. Скуштувавши плід із дерева пізнання добра і зла, людина прийняла у своє життя насіння смерті. Навіть звершуючи величні справи і грандіозні відкриття, людина залишає на них печать своєї гріховності, егоїзму та гордині. Духовно мертва, відділена від Бога, вона не може перемогти гріх, який поневолює її все більше і більше (2 Тим. 3:1-5).

Шлях до спасіння

Ми не можемо отримати спасіння через свої власні зусилля і вчинки, і ніхто з людей не може допомогти нам у цьому, бо кожен має потребу в Господі.

Чи є вихід? У давні часи людина приводила до священника жертвну тварину, клала на неї руку і визнавала всі свої провини. Ця тварина, яку потім приносили в жертву, замінювала грішника. Але жертва тварин була недосконалою, дочасна і не могла спасти грішника. Тому Бог послав Свого Сина Ісуса Христа для спасіння

кожного, хто повірить в Нього.

Умови спасіння

Покаяння (Лк.13:1-5; Дії 17:30). Грецькою мовою слово «покаяння» означає «передумати, змінити своє мислення», іншими словами, покаяння – це рішення. Єврейською мовою це слово означає «поворот», тобто покаяння – це дія.

Віра в Євангеліє (Мр.16:15-16). Слово «Євангеліє» означає Добра Новина – звістка про те, що Ісус вже здійснив усе необхідне для нашого спасіння і примирення з Богом, тобто помер за наші гріхи, був похований, але на третій день воскрес, зруйнувавши сили гріха і смерті.

Визнання Ісуса Господом і Спасителем (Ів. 12:42-43). Згідно з Мт. 10:32-33, кожного, хто визнає Ісуса перед людьми, Він визнає перед Отцем Небесним, а того, хто відцурається від Нього, Христос не прийме. Наше визнання Ісуса на землі буде мати свій резонанс на небі (Лк.10:20, 15:7, 10).

Прийняття водного хрещення. «Хто увірує й охреститься – буде спасений, а хто не увірує – засуджений буде» (Мр. 16:16).

Християни з 34 країн оголосили 2020-й Всесвітнім роком Біблії

Християнські лідери з 34 країн оголосили 2020-й Всесвітнім роком Біблії. Це відбулося на зустрічі в Музеї Біблії у Вашингтоні.

Ініціатива покликана показати та зміцнити цінності Слова Божого для всіх людей, а також відновити значення Біблії в традиційно християнських культурах, де діти все частіше зростають без впливу

Євангелія або біблійного світогляду.

Організатори сподіваються, що Всесвітній рік Біблії стане початком «десятиліття Біблії». Про це повідомляє сайт Global Christian Support.

У школах України стартував новий курс на основі християнських принципів

З 1 вересня у школах України викладають курс для школярів на основі християнських принципів. Автор проекту – спеціаліст з питань сім'ї та сімейних відносин, доктор філософії, автор курсу «Основи сім'ї» Адріан Буковинський.

Наша мета – зменшити кількість розлучень в Україні і підвищити якість батьківства. Курс «Основи сім'ї» має готувати підрастаюче покоління до життя в суспільстві. Програма спрямована на соціалізацію, набуття морально-етичних і моральних якостей», – зазначив автор.

Сім'я – головний з усіх існуючих інститутів. І якщо в нас буде розуміння, як повинен бути укладений шлюб, як має розвиватися сім'я, які стосунки повинні бути з дітьми, – суспільство буде міцним та сильним», – додав голова ГО «Рух Реформи» Валерій Беляєв.

МАРТІН ЛЮТЕР КІНГ

«Ви чули, що сказано: «Люби свого ближнього і ненавидь свого ворога». А Я вам кажу: «Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творіть добро тим, хто ненавидить вас, і молись за тих, хто вас переслідує, щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі...» (Мт. 5:43-45).

Заповідь «любите ворогів своїх» завжди була найважчою зі всіх заповідей Христа. Легко любити тих, хто любить тебе, але як любити тих, хто таємно чи явно намагається тобі нашкодити? Ніцше стверджував, що заклик Ісуса полюбити ворогів говорить про те, що християнська мораль – для слабких і боязливих людей.

Та попри всі гострі питання і безперервні заперечення ця заповідь Ісуса набуває для нас все більшого значення. Цілий ряд безпорядків і повстань нагадав нам про те, що життя сучасної людини прямує дорогою, назва якої – Ненависть, і веде нас до погибелі й засудження на вічні муки. Заповідь «любите ворогів ваших» – це не благочестиве побажання мрійника-утопіста, а абсолютна вимога нашого виживання. Любов навіть до ворогів – це ключ до вирішення всіх існуючих проблем у світі.

Як любити?

По-перше, потрібно розвивати в собі вміння прощати. Той, хто не має сили прощати, не має сили і любити. Потрібно також зрозуміти, що прощати мусить ображений, той, хто відчуває біль і страждання, жертва несправедливості, той, хто принижений.

Всепрощення – це не ігнорування зла чи видавання його за добро. Це значить, що те, що було зроблено, не є перепорою на шляху встановлення відносин. Всепрощення – це каталізатор, який створює атмосферу, необхідну для початку нового життя. Це звільнення від тягаря.

По-друге, ми повинні зрозуміти, що зло, яке чинить ворог, ніколи не відображає всієї сутності тієї людини. Елементи добра можна знайти в характері навіть найлютіших ворогів. Щось всередині нас змушує сумувати разом з римським поетом Овідієм: «Я прихильник добра, але у своїх ділах керувався злом»; або погоджуватися з Платоном, який говорив, що людський характер – це візничий, який керує двома кіньми, кожен з яких тягне у свій бік; або повторювати за апостолом Павлом:

«Доброго, яке хочу, не роблю, а зле, яке не хочу, роблю».

По-третє, ми повинні шукати не поразки чи приниження ворога, а його дружби і взаєморозуміння. Бувають моменти, коли ми можемо принизити найлютішого ворога. Неодмінно прийде час, коли проявляться його слабкості і ми матимемо можливість проколоти його списом перемоги. Але нам не треба цього робити. Кожне сказане слово і кожен зроблений крок мають стати цеглинкою і фундаментом взаєморозуміння.

«Агапе» – це Божа любов в серці людей. На цьому рівні ми любимо людей не тому, що вони нам подобаються, а тому, що їх любить Бог.

Тепер ми розуміємо, що мав на увазі Ісус, коли говорив: «Любіть ворогів своїх». Ми повинні бути вдячними Йому за те, що Він не сказав: «Ставтеся до ворогів з симпатією і прихильністю». До деяких людей просто неможливо відчувати симпатію чи прихильність. Як може подібатися людина, яка загрожує життю наших дітей або руйнує наше помешкання? Це неможливо. Але Ісус зрозумів, що «любов» вища від «прихильності» і «симпатії». Наказуючи нам любити ворогів, Ісус говорить про «агапе», про всепрощаюче милосердя у стосунках між всіма людьми.

Чому любити?

Перша причина очевидна. Тільки світло може знищити темряву. Ненависть не може перемогти ненависті, лише любов може збити це. Ненависть примножує ненависть, насилля примножує насилля і жорстокість примножує жорстокість, закручуючись в пекельний

спіралі розрухи.

Друге: ненависть не менш небезпечна і для того, хто ненавидить. Ніби непомічена ракова пухлина, ненависть роз'їдає особистість людини і здатність мислити об'єктивно.

Третя причина, чому ми повинні любити ворогів: любов – єдина сила, яка може перетворити ворога на друга. Ми ніколи не позбудемося ворогів, відповідаючи ненавистю на ненависть, ми позбуваємося ворогів, позбавляючись почуття ворожості. За своєю природою ненависть знищує, руйнує. За своєю природою любов творить і будує.

Лінкольн пізнав любов і залишив в історії людства дивовижну драму примирення. В ході передвиборної боротьби за пост президента США одним з його найлютіших ворогів був Стентон. Щось змушувало Стентона ненавидіти Лінкольна. Він робив все можливе, щоб принизити його в очах суспільства. Ненависть Стентона до Лінкольна була настільки сильною, що він насміхався над його зовнішністю в кожній своїй промові й звинувачував у різних гріхах.

Але, незважаючи на це, Лінкольн був обраний президентом. Почалося призначення на посади. Нарешті настав день, коли Лінкольну потрібно було назвати кандидатуру на дуже важливий пост міністра оборони. І кого Лінкольн назначив на цей пост? Нікого іншого, як Стентона. Як тільки новина стала відомою, почалося невдоволення серед найближчих соратників президента. Одна за одною сипалися поради: «Пане президенте, ви зробили помилку. Чи ви знаєте, що за людина цей

Стентон? Чи ви не чули, яку гидоту він говорив про вас? Він ваш ворог». Відповідь Лінкольна була максимально лаконічною: «Я знаю пана Стентона і чув усе, що він говорив про мене. Але зі всіх американців він найбільше годиться для цієї посади».

Через кілька років Лінкольна вбили. Багато добрих слів було сказано про президента. Але серед всіх чудових слів, які були сказані про Авраама Лінкольна, слова, які належать Стентону, займають особливе місце. Стоячи біля тіла людини, яку він колись так ненавидів, Стентон назвав його одним з найвеличніших людей, які коли-небудь жили на землі, і сказав: «Тепер він належить вічності».

Коли б Лінкольн продовжував ненавидіти Стентона, обидва вони так і пішли би в могилу заклятими ворогами. Але Лінкольн, користуючись силою любові, перетворив ворога на друга.

Найголовніша причина

Та це ще не головні причини, щоб любити ворогів. Найперша причина прямо виражена в словах Ісуса: «Любіть ворогів своїх... щоб бути вам синами Отця вашого, що на небі».

Нам треба любити ворогів тому, що лише через любов ми можемо пізнати Бога і відчути красу Його святості.

Це непрактично? Друзі, ми вже занадто довго ідемо практичним шляхом. І він привів нас лише до хаосу. В історії безліч прикладів цивілізацій, які загинули, тому що дали волю ненависті і насиллю.

Це не значить, що потрібно відмовитися від справедливої боротьби. Але в ході боротьби ми ніколи не відмовимося від свого привілею і свого зобов'язання – любити.

Любов – найдовговічніша сила у світі. Кажуть, Наполеон Бонапарт, великий геній війни, згадуючи минулі роки, сказав: «Олександр Македонський, Юлій Цезар, Карл Великий і я створили великі імперії. Але на чому вони трималися? На силі. Проте багато століть тому Ісус почав створювати Своє Царство, яке ґрунтується на любові, й навіть сьогодні мільйони людей готові померти за Нього».

Важко не погодитися з цими словами. Вже нема воїнів минулого, і їхні імперії перетворилися на прах. А Царство Ісуса незмінно стоїть, ґрунтуючись на любові.

Ісус завжди правий. Поля історії біліють кістками народів, які відмовились Його слухати. Тож нехай ми, люди XXI століття, почуємо Його і підемо за Ним, поки є ще час. Ми ніколи не станемо істинними дітьми Отця Небесного, якщо не полюбимо своїх ворогів, що на землі, і не почнемо молитися за тих, хто переслідує нас.

У доктора Лютера був блискучий розум, але, як і всі обдаровані люди, він часто впадав у відчай, іноді навіть мріяв про смерть. Дружина у такі хвилини завжди була поряд, годинами стояла на колінах, молилася за чоловіка. І навіть тоді, коли виконувала звичайну роботу, вона продовжувала молитися.

«Каті, я не вижив би без тебе. Ти – королева Реформації! Твої молитви завжди діяльні, вони підтримують мене».

Після смерті Лютера Каті попросила Господа допомогти їй продовжити справу, яку почав її чоловік. І праця Реформації продовжилася, незважаючи на те, що найбільший ненависник протестантів у Європі герцог Альба поклався, що відкопає останки Лютера, спалить їх і викине попіл в Ельбу.

Але сталося чудо. 75-річний художник Лукас Кранах, друг сім'ї Лютерів, малював портрет Альби, коли той був унаком. «Пам'ятайте мене і ту обіцянку, яку дали ви мені?» – запитував Кранах Альбу. – «Так, я обіцяв, що коли стану імператором, то виконаю будь-яке ваше прохання. У вас воно є?». – «Є – пожалуйте останки доктора Лютера».

«...Я виконаю свою обіцянку, – відповів імператор. – До того ж я хочу, щоб історія запам'ятала, що я воював тільки з живими, а не мертвими».

Це, крім іншого, означало, що Каті з дітьми могла повернутися додому, хоча іспанські солдати знищили Чорний монастир – будинок «головного еретика».

Каті померла за місяць до того, як їй мало виповнитися 54 роки. Останніми словами її були: «Я буду триматися за Христа, як терен тримається за одяг».

Королева Реформації

Мартін Лютер одружився з Каті фон Бора 13 червня 1525 року. Їй було 26, йому – 42, до того ж саме Каті проявила ініціативу одружитися.

Народилася Каті 29 січня 1499 року. Мати померла, коли вона була ще зовсім дитиною – у 1505 році, а мачуха так і не прийняла її. Сім'я помістила Каті в монастир, де її люб'язно виховувала тітка – мамина сестра. Проте у 1522 році дівчина ризикнула залишити монастир, відкинувши обітницю, які склала у віці 16 років.

Згодом вона почала відвідувати церкву, до якої ходив доктор Лютер і на дверях якої колись були прибиті його «95 тез». Мартін і Каті були чи не першими з колишніх монахів у Віттенберзі, які вступили в шлюб, бажаючи показати приклад усім, хто був упевнений, що в них забракне сміливості зробити це.

Доктор Лютер ніколи не жалів про свій вибір: шлюб його був надзвичайно щасливим. Мартіні і Каті прожили разом 21 рік. Вона не була красунею, але її відвертості, скромності, працелюбству можна було позаздрити. Вона

народила Лютеру троє синів і три доньки (дві дівчинки померли ще за життя батька).

З дітьми Лютер умів бути сам дитиною – він сміявся, постійно жартував, брав участь у дитячих іграх. Коли народився їхній первісток

Ганс, Лютер-батько записав: «У шлюбі є радості, яких папа недостойний».

Лютери дуже любили дітей. Досі збереглося багато листів Лютера. Кожного вечора вся сім'я разом проводила богослужіння. Коли діти досягли шкільного віку, батьки найняли їм вчителів. По-різному склалася їхня доля.

Ганс Лютер працював радником у Веймарі. Павло став видатним лікарем, Мартін вивчав богослов'я, але так і не став пастором. Маргарита вийшла заміж за графа, померла у віці 36 років. Її нащадки живуть і дотепер.

Лютер називав свою дружину «яскравою і ранковою зіркою Віттенберга». «Бог дав мені її, а мене їй», – говорив він. Іноді Каті ловила себе на думці, що сперечається з чоловіком. У таких випадках Мартін говорив «Каті, перед тим як проповідувати, завжди потрібно прочитати «Отче наш». Це скоротить твою проповідь».

А тем для проповідей було досить: грошей завжди не вистачало, а в будинку жило 120 чоловік – тіток, племінниць, 18 квартирників, які нічого не платили, ніхто Лютерам не давав кредитів, їжі не вистачало, рахунки не оплачені. Видавництва не платили, вони лише збагачувалися за їхній рахунок. А Лютер цього не дуже вимагав. І все для того, щоб ціни на його книги не піднімалися. Щоб бідні люди могли їх купити, а ще він ніколи не брав плати зі своїх студентів, як це робили інші професори.

ТЯГАР СВОБОДИ

В одному з наукових журналів я прочитав про вчених, які проводили такий експеримент: вони прив'язували собаку до стовпа і ставили біля нього їжу. Коли собака намагався дотягнутися до тарілки, йому ставало боляче, тому що ланцюг був коротким. Кожного разу, коли собака кидався до їжі, він відчував біль.

На четвертий тиждень цього жорстокого експерименту собака навіть не пробував дотягнутися до тарілки. На п'ятий тиждень з нього зняли ланцюг і поставили тарілку зовсім поряд, але він продовжував залишатися біля стовпа. Тварина відмовлялася навіть близько підійти до їжі. Її поведінка пояснювалася боєм, який довгий час стримував її.

Цей експеримент яскраво продемонстрував наступний факт: якщо мозок тварини перебував під впливом відповідних обставин, то, навіть ставши вільною, тварина буде далі діяти в межах, які стали наслідком цих обставин.

У цьому й полягає проблема синів Ізраїлевих, яку Бог показав у Книзі Вихід. Понад чотири століття вони були прив'язані до стовпа єгипетського рабства. Але одного разу Бог послав до них чоловіка на ім'я Мойсей, який мав прибрати ці ланцюги і звільнити їх. Він вибавив їх від руки гнобителя. Але вибавити від рабського мислення – це була зовсім інша річ.

Бог не відразу ввів синів Ізраїлевих в землю Ханаанську тільки тому, що вони в розумі залишалися рабами Єгипту. Вони були звільнені, але не були вільні.

Хай минуле зникне

Вивівши ізраїльтян з Єгипту, Бог дав їм можливість стати вільними. Та вони не захотіли скористатися цією можливістю. Тоді Бог вирішив залишити їх у пустелі назавжди. Він віддав землю Ханаанську у володіння їхнім дітям, які не були народжені в єгипетському рабстві.

Звільнення дає можливість стати вільними, але не гарантує реалізацію цієї можливості. Двері в'язниці відчинені, але від вас залежить: вийдете ви звідти чи ні.

Опинившись у пустелі, уважно роздивіться довкола, щоб перекоонатися, хто поряд. Якщо це люди з мисленням єгипетського раба, то поступово такими ж станете й ви. Тому Бог не дозволив батькам обрізати своїх дітей в пустелі. Він не хотів, щоб це покоління несло рабське клеймо своїх батьків і нагадувало їм про Єгипет.

«Бо сорок літ ходили Ізраїлеві сини в пустині, аж поки не вигинув увесь той народ, що вийшли були з Єгипту, що не слухалися Господнього голосу... А їхніх синів поставив замість них. Їх пообрізував Ісус, бо вони

були необрізані, бо їх не обрізували в дорозі» (Ісуса Навина 5:6-7).

Деякі люди настільки зайняті тим, щоб подолати в собі спогади про минуле, що не мають коли й думати про майбутнє. Павло радить нам забути про те, що було в минулому: «Браття, я себе не вважаю, що я досягнув. Та тільки, забуваючи те, що позаду, і спішачи до того, що попереду, я женусь до мети за нагородою високого поклику Божого в Христі Ісусі» (Фил. 3:13-14).

До цих слів Бог додає в Книзі пророка Ісаї, 43:18-19: «Не згадуйте вже про минуле, і про давнє не думайте! Ось зроблю Я нове, тепер виросте. Чи ж про це ви не знаєте? Теж зроблю Я дорогу в степу, а в пустині річки».

Це аж ніяк не означає, що нам потрібно прикидатися, ніби минулого взагалі не існувало. Просто не треба дозволяти йому контролювати, пригнічувати чи засуджувати наше майбутнє.

Ми ввійшли в зовсім нову епоху для Церкви. І щоб не відставати від Божого ведення, ми повинні оглянути своє життя і прийняти відповідальне рішення «забути все старе». Такі спогади не залишать в нашій душі нічого, крім гіркоти.

Ісус сказав: «Ніхто з тих, хто кладе свою руку на плуга та назад озирається, не надається до Божого Царства!» (Луки 9:62).

Звільнений, але не вільний

Апостол Павло проголошує: «Бо ви, браття, на волю покликані!» (Гал. 5:13). Цей заклик дуже сучасний для церкви сьогодні. Ми можемо народитися згори, але в розумі залишатися такими, якими були. Далі апостол попереджає: «Але щоб ваша воля не стала приводом догоджати тілу, а любов'ю служити один одному». Іншими словами, Павло радить не втрачати даної нам свободи на «єгипетський спосіб життя».

Зауважте: ізраїльський народ не хотів повернутися до фараона. Він хотів повернутися

до їжі, яку там мав. Вони ненавиділи фараона, але любили те, що він пропонував їм, – безкоштовну їжу, житло, одяг. По суті, їхнє бажання зводилося до одного: «Звільни нас від фараона, а все інше хай залишиться».

Істинна свобода

Воістину, немає більшого тягаря, ніж свобода, але люблячи те, що він пропонував їм, – безкоштовну їжу, житло, одяг. По суті, їхнє бажання зводилося до одного: «Звільни нас від фараона, а все інше хай залишиться».

Що ж таке істинна свобода? Для багатьох це відсутність будь-яких законів і обмежень, потреби виконувати певні обов'язки. Таке розуміння неправильне. Істинна свобода має більше законів, вимагає більшої праці і передбачає більшу відповідальність, ніж рабство. Істинна свобода – це право і можливість керувати землею за допомогою дару, отриманого від Творця.

Свобода не дає права владарювати над іншими людьми. Немає свободи без відповідальності. Свобода вимагає суворої звітності перед Богом. Немає свободи поза законом.

Звільнення – це миттєва дія, а свобода – це процес. Звільнення не тотожне свободі. Звільнення – це вибавлення від гнобителя: а свобода – це вибавлення від рабства.

Можна бути звільненим, але не вільним

Влада гнобителя полягає у підтримці неосвіченості раба. Ісус сказав: «І пізнаєте правду, а правда вас вільними зробить!.. Коли Син отже зробить вас вільними, то справді ви будете вільні» (Івана 8:32, 36).

Ці слова чітко вказують на те, що свобода – це знання. Апостол Павло казав, що людина може змінитися лише обраною свого розуму (див. Римлян 12:2). Єдина дорога до свободи проходить через пізнання самого себе в Бозі-Творці через Його Сина Ісуса Христа. Через Своє Писання Він буде обновляти ваш розум, щоб ви змогли пізнати правду про самого себе і своїх співвітчизників.

Суть свободи

Свобода – це пізнання істини про самого себе. Володіючи істинною свободою, ви зможете стати тим, для чого були народжені. Свобода – це самодисципліна. Свобода передбачає відповідальність за власне життя. Це планування власної долі і прийняття самостійних рішень.

Якщо ви, будучи вільним, продовжуєте звинувачувати всіх і все за свої проблеми, ви все ще далекі від справжньої свободи.

Чим більше відповідальною людиною ви є, тим менше законів потрібно для вас, тому що закони пишуться не для того, щоб не дати вам порушувати їхні вимоги, а щоб зробити вас продуктивним громадянином суспільства.

Друга важлива відмінність свободи від рабства полягає в тому, що вільна людина зобов'язана працювати більше, ніж раб. Чому? Якщо ви недостатньо працюєте, ви не зможете стати по-справжньому вільною людиною.

В Ханаані чудес не чекайте. Їх не буде. По той бік Йордану ви будете постити й молитися, щоб стати частиною цих чудес. Вам доведеться дойти корів і очистити вулики, щоб пити молоко і їсти мед. Господь дає гаманець, але наповнити його змушені будете ви самі. Вам доведеться дуже важко працювати і можливо навіть зазнавати невдач, поки не досягнете успіху в своїх справах.

«Хто землю свою обробляє, той насититься хлібом, а хто за марнотним женеться, насититься вбогістю» (Приповісті 28:19).

Якщо ми, Церква, не візьмемо на себе відповідальності за власну свободу, то незабаром виявиться, що ми повільно пливемо назад, у Єгипет.

(За книгою Майлса МОНРО «Тягар свободи»).

ІДОЛОПОКЛОНСТВО Церква Христова

«І було мені слово Господнє таке: Сину людський, ці мужі допустили своїх божків у своє серце, а спокусу провини своєї поклали перед обличчям своїм. Чи ж можуть вони запитувати Мене? Тому говори з ними, та й скажеш до них: Так говорить Господь Бог: Кожен чоловік з Ізраїлевого дому, що допустить своїх божків у своє серце, а спокусу провини своєї покладе перед обличчям своїм, і прийде до пророка, тому Я, Господь, відповім, згідно з цим, згідно з многотою його божків, щоб схопити тих з Ізраїлевого дому за їхнє серце, бо всі вони віддалилися від Мене через своїх божків! Тому скажи до Ізраїлевого дому: Так говорить Господь Бог: Відверніться і відступіть від ваших божків і від усіх ваших гидот відверніть свої обличчя!» (Єзекіїля 14:2-6)

Бог шкодує з приводу того, що Його народ приходить до Нього за порадою або мудрістю з ідолами, зокраними в серці. Можливо, вони й самі не усвідомлювали цього, ця істина була прихована від них.

Перша з десяти заповідей проголошує: «Я – Господь, Бог твій, що вивів тебе з Єгипетського краю з дому рабства. Хай не буде тобі інших богів передо Мною! Не роби собі різьби і всякої подоби з того, що на небі вгорі, і що на землі долі, і що в воді під землею. Не вклоняйся їм і не служи їм, бо Я – Господь, Бог твій...» (Вихід 20:2-3).

Коли Бог говорить, що нам не можна мати інших богів перед Ним, Він має на увазі, що Він – єдине джерело всього, ніщо не може зайняти Його місце. Ісус говорить з цього приводу так: «Як Живий Отець послав Мене, і живу Я Отцем, так і той, хто Мене споживає, і він житиме Мною» (Івана 6:57). Те, що ми їмо, стає джерелом нашого життя. Ось чому Ісус говорить про Себе як про хліб життя: «Я – хліб життя» (Івана 6:48).

Ідол може виникати у будь-якій сфері нашого життя і зайняти місце, яке повинен займати тільки Бог. І тоді ідол стає джерелом нашого щастя, комфорту, забезпечення і миру. Бог хоче бути єдиним Джерелом у нашому житті, а ми самі творимо собі ідолів.

Ідол – це...

Ідол – це те, що стоїть перед Богом. Те, чому ми приділяємо більше уваги, ніж Богу. З чого черпаємо сили або чому віддаємо свої сили. Ідолом може бути людина, дитина, гроші, речі, робота, сімейні реліквії або обряди дощу.

Ідолопоклонство починається в серці. Люди легко впадають у цей гріх, не припиняючи, однак, відвідувати богослужіння і визнавати віру в Ісуса Христа.

Через пророка Єзекіїля Бог викрив лицемірство Свого народу, зауваживши, що люди приносили жертви ідолам а потім йшли поклонятися Богу.

«Бо вони перелюб чинили, і кров на їхніх руках, і з божками своїми перелюб чинили, і також синів своїх, яких породили Мені, проводили через вогонь для них на їжу... А коли вони різали синів своїх для своїх божків, то приходили до Моєї святині того дня, щоб збезчестити її, і оце так робили вони в середині Мого дому...» (Єзекіїля 23:37, 39).

Народ продовжував ходити до храму Господнього, але серця їхні належали ідолам. Ізраїльський народ – приклад того, якими ми не повинні бути.

Нехай Бог завжди буде на престолі нашого серця, і ніщо другорядне ніколи не займе місце головное.

«І вони перебували в науці апостольській, та в спільноті братерській, і в ламанні хліба, та в молитвах» (Дії 2:42).

Слово Боже навчає, що після народження згори, від Духа Божого, ми маємо пристати до місцевої церкви, де можна духовно зростати.

Що ж означає – пристати до церкви?

У грецькій мові для поняття «церква» використовується слово *ekklesia*, яке означає «зібрання покликаних». Очевидно, це не будівля, а зібрання віруючих людей, які відізналися на Божий заклик.

На прикладі першої християнської спільноти Господь показує нам найважливіші сфери життєдіяльності церкви: «І вони перебували в науці апостольській, та в спільноті братерській, і в ламанні хліба та в молитвах» (Дії 2:42).

Слово «спільність» походить від грецького слова *κοινωνία*. Воно означає участь, партнерство, дружбу, єдність.

Господь у Своему Слові називає Церкву сім'єю, а кожного, хто народжений в ній, – братами і сестрами. Атмосфера сім'ї – це дух згоди, єднання і взаємодопомоги, що базується на взаємній довірі і

відповідальності. Тут кожен християнин має можливість духовно зростати, ставати зрілим, змінюючись в образ Христа (Римлян 12:4-18; 1 Коринтян 12:12-28; Галатів 6:2; 1 Солунян 4:9-10; 1 Петра 4:8-11).

І навпаки, самотність та ізоляція приводять до замкнутості, закомплексованості, депресії, а через брак дисципліни і виховання – до безладу в житті і розчарувань.

Не маючи спілкування з іншими людьми, ми не будемо мати можливості приймати або віддавати любов, турботу, підтримку і мудру пораду.

Біблія говорить про два поняття Церкви – вселенська (всеохплююча, вічна, небесна (Матвія 16:18-19) і місцева (земна, визначена конкретною місцевістю (церква в Коринті, Римі тощо) (Матвія 18:15-17).

Писання також багато разів указує на благословення через належність до певної християнської спільноти.

Церква – це не людський винахід, це Господня ідея і воля. І тому це Божий план – щоб кожна людина, яка народжена згори, була приєднана до місцевої церкви (місцевого зібрання віруючих), стала її активною і посвяченою частиною.

Тож ласкаво просимо в Божу сім'ю!

ХОДИТИ У СВІТЛІ

«Коли ж ходимо в світлі, як Сам Він у світлі, то маємо спільність один із одним, і кров Ісуса Христа, Його Сина, очищує нас від усякого гріха» (1 Івана 1:7).

Коли Бог створив Адама і Єву, у їхньому серці не було страху. Вони спілкувалися з Богом і насолоджувалися цим спілкуванням. Але коли вони згрішили, почалися проблеми. Щось в них змінилося. Коли Бог спитав Адама: «Де ти?», Адам відповів: «Я злякався».

Це була перша спроба сховатися від Бога.

Після того, як гріх прийшов у життя людей, серце людини змінилося, поділилося на сфери.

Відкрита сфера

Відкрита сфера – те, що відоме мені і відоме іншим. Це наші думки, почуття, вчинки, які ми не приховуємо, які виносимо на світло. Тут ми відкриті перед Богом і перед людьми. Тут демонструємо, на нашу думку, найкращі риси свого характеру.

Тут ми не боїмося бути вразливими, говорячи про свої потаємні думки і бажання. Не боїмося, що нас можуть не зрозуміти, засудити. Тут ми

відкриті для змін і, визнаючи свої помилки, сповідуючись, дозволяємо Богу працювати над нами.

Таємна сфера

Потаємна сфера людського серця – те, що відоме мені і не відоме іншим.

Що ж люди ховають? А те, в чому вони не хочуть мінятися, про що соромно розповідати. Це гріховні думки, слова, вчинки, залежності, страхи, потаємні мрії, біль, слабкості, невдачі, гордість.

Усе таємне потрібно виносити на світло. Але є дві речі, які утримують людину від такого рішучого кроку. Це страх і сором.

Коли Бог покликав Адама в раю після того, як той згрішив, Адам злякався і сховався. Як і Адаму, нам страшно, що про нас подумают люди, коли ми будемо відкрито зізнаватися у своїх неблагочестивих вчинках. Нам соромно говорити про них. Помилково ми припускаємо, що наша цінність залежить від думки людей, від того, наскільки добре виглядає наша поведінка в їхніх і власних очах.

Але Біблія говорить, що людина цінна для Бога незалежно від її вчинків. Нам потрібно навчитися розбиратися зі страхом і соромом. Поки людина не прийме рішення винести все

на світло, вона не отримає зцілення. Бог не може мене зцілити, якщо я не дозволю Йому зробити це.

Ісус Христос говорить про це так: «Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто почує Мій голос і двері відчинить, Я до нього ввійду і буду вечеряти з ним, а він зі Мною» (Об'явлення 3:20). Люди не зможуть зцілитися від гріха, якщо не захочуть відкрити для Бога двері свого серця.

Є ще одна причина, з якої люди не наважуються розповідати про свої провини – вони бояться осуду, бояться, що їх таємниця буде відкрита іншим. Але благодать Божя дає сміливість переступити свій страх і винести на світло те, що мучить уже довгий час.

Сфера засліплення

Сфера засліплення – це те, що відоме іншим, але не відоме мені. У мені існують деякі речі, про наявність котрих я не здогадуюсь, однак збоку їх дуже добре видно.

Можливо, нам ці речі не заважають, але вони можуть сильно впливати на інших. Наприклад, люди, котрі постійно спізнюються, завжди знаходять для себе виправдання, не розуміючи, що їхнє спізнення може серйозно порушувати плани їхніх партнерів.

Дуже часто душевне зцілення і свобода не приходять тільки тому, що ми не визнаємо, що маємо в цьому потребу.

Бог зацікавлений в тому, щоб посилати в наше життя людей, котрі вказуватимуть на наші помилки. Тому не уникаймо конфронтації, прислухаймося до думки інших і вчимося змінюватися.

Невідома сфера

Невідома сторона (не знаю я і не знає ніхто). Тут ховається те, що керує нами на підсвідомому рівні, – невдоволення собою, глибока депресія, замкнутість, панічні глибокі страхи, глибоке відчуття провини тощо. У цій сфері заховані наші незадіяні таланти, наші реакції в ситуаціях, в яких ми не перебували жодного разу. Тільки Бог знає, що заховане в цій таємній невідомій сфері.

Як навчитися жити у світлі?

По-перше, потрібно поставити перед собою мету – максимально розширити відкриту сферу. Ніхто інший не зможе прийняти таке рішення за нас.

По-друге, важливо прагнути до зменшення таємної сфери. Для цього

треба визнавати свої «таємниці», сповідатися і молитися разом з іншими за свободу від гріха.

«Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити та очистити від неправди всілякої» (1 Івана 1:9).

«Отже, признавайтесь один перед одним у своїх прогріхах і молитесь один за одного, щоб вам уздоровитись. Бо дуже могутня ревна молитва праведного!» (Якова 5:16).

По-третє, дозволюю людям вказувати на наші помилки, тим самим зменшуючи сферу засліплення.

Якщо ми зробимо ці три кроки, Бог зробить четвертий. Він допоможе нам краще пізнати себе і виявити всі свої таланти.

«А нам Бог відкрив це Своїм Духом, – усе-бо досліджує Дух, навіть Божі глибини» (1 Коринтян 2:10).

Але найголовніше – перебуваючи у світлі, ми зможемо перебувати там, де мешкає Бог, і мати спілкування з Ним, чути Його голос, наповнюватися Його любов'ю.

«Коли ж ходимо у світлі, як Сам Він у світлі, то маємо спільність один із одним, і кров Ісуса Христа, Його Сина, очищує нас від усякого гріха» (1 Івана 1:7).

ЩО ОЗНАЧАЄ ПАМ'ЯТАТИ ДЕНЬ СУБОТНІЙ?

З перших двох розділів Біблії ми дізнаємося, що Бог творив землю і всіх, хто живе на ній, шість днів, а на сьомий день відпочивав. І Він заповів людям вирізняти день сьомий, назвавши його суботою (Вихід 20:11, 31:13-16, Левит 16:31, 23:3, Повторення Закону 5:12 тощо).

Зауважимо, що спочатку йшлося не про суботу, а про сьомий день. Слово «субота» походить від єврейського слова «шабат», що означає: «припиняти будь-які дії», «відпочивати від чого-небудь». Суботою сьомий день назвали саме тому, щоб, виконуючи заповідь Божу, люди відпочивали.

Неважливо, який це був день тижня, головне – що це був сьомий день – день відпочинку.

За біблійними переказами, субота признається для того, щоб після шести днів роботи приділити час відпочинку, заспокоїтися після всіх справ і присвятити цей час особливому служінню Господові, згадуючи Його великі справи (Повт. Закону 5:14-15). Як же потрібно шанувати суботу відповідно до Слова Божого?

У книзі Ісаї 58:13-14 говориться: «Коли ти в суботу стримаєш свою ногу, щоб у мій день святий твоїх справ не чинити, коли назвеш суботу: «Розкіш! Господній день святий і поважаний!» – і шануватимеш її, не йдучи в дологу, покинеш твої справи та переговори, тоді

в Господі ти знайдеш твою розкіш. Я повезу тебе на колісниці узвишшями країни і нагоду тебе спадщиною Якова, предка твого. Бо уста Господні так сказали».

Протягом усіх старозаповітних часів як сьомий день вшановували суботу, насправді не розуміючи до кінця суть цього вшанування. І коли Ісус Христос зцілював хворих в суботний день, багато хто спокушався, Його за це засуджувати (Марка 3:2-4).

Ісус знав, що субота була створена для людини (Марка 2:27-28), тому і в суботу Він творив добро (Матвія 12:12; Марка 3:4), звільняв людей від поневолення сатаною і зцілював їх. Ісус показав, що Він – Той, Хто приносить людям істинний спокій Божий (Матвія 11:29).

Церква перших століть, подібно до свого Господа, усвідомлювала себе вільною від виконання зовнішніх заповідей, оскільки сталася виконувати Божу волю не лише один день на тиждень, але всі дні.

Тому одні віруючі надавати особливого значення певним дням, а іншим вважати всі дні однаково важливими (Римлян 14:5-9).

Днем християнського богослужіння з перших століть існування християнства став перший день тижня – неділя, день, коли Господь Ісус воскрес із мертвих.

Неділя також згадується в Новому Заповіті як день служіння ламання хліба (причастя, або Євхаристії), проповіді (Дії 20:7, 11) і збору пожертвувачів (1 Коринтян 16:2).

Сьогодні юдеї, а також деякі християнські конфесії продовжують присвячувати час Богові в суботу.

Ми ж переконані, що потрібно дотримуватися «суботи» так, як це робили перші християни. Адже нас, народжених згори дітей Божих, Він закликав жити за Новим Заповітом, а не за Старим.

Згадуючи воскресіння Ісуса Христа саме в недільний день, ми слухаємо проповідь Його Слова, жертвуємо на діло Боже і беремо участь у служінні ламання хліба. І кожен день, а не тільки раз на тиждень – у сьомий день – ми присвячуємо Богові: щоб молитися, читати Біблію, служити іншим людям і всім своїм життям виявляти свою віру.

«СВІДЧЕННЯ» НЕ НА КОРИСТЬ

Соціальні мережі породили дивовижний феномен, який часто межує з патологією: замість того, щоб діяти (допомогти, захистити), людина поспішає розповісти всім, що вона бачила. Показати знімок чи відеозапис події.

Це раніше робили журналісти, але соцмережі подарували таку «навичку» всім своїм користувачам.

Нині підлітки знімають на відео бійки однокласників замість того, щоб їх вгамувати. Глядачі прямих трансляцій можуть у реальному часі спостерігати за злочином і не поспішати повідомляти в поліцію. Так само вони не поспішають рятувати самогубців. Пасажири знімають аварії, перехожі – п'яних. Усі сміються, гніваються й розмірковують...

Основною дією стала не реакція на подію, а її пасивна фіксація з наступною активною трансляцією. Замість справ – спостереження, замість співучасті – обговорення.

Цей феномен не з'явився з виникненням глобальної мережі, і обговорення не почалися з підключення функції коментування.

Кумедно, що я знайшов у Біблії згадку про дівчину, яка, замість необхідних термінових дій, продемонструвала своє зацікавлення в тому, щоб першою розповісти про них.

Це сталося після чудесного звільнення апостола

Петра з темниці, коли він прийшов до віруючих, які зібралися в домі матері Марка: «І як Петро в фіртку брами постукав, то вийшла послухати служниця, що звалася Рода, та голос Петрів розпізнавши, вона з радощів не відчинила воріт, а прибігши, сказала, що Петро при воротах стоїть!» (Дії 12:13-14).

Одразу ж підключилися коментатори: «А вони їй сказали: «Чи ти навісна?». Та вона запевняла своє, що є так. Вони ж говорили: «То Ангел його!»». А Петро їй далі стукав...» (Дії 12:15-16).

Добре, що знайшлися ті, які, «відключившись від Facebook», взялися за діло: «... Коли ж відчинили, вони його вгледіли та й дивувалися».

Зробіть паузу в соціальних мережах – і ви здивуетесь! Бо життя з Богом справді чудесне!

Денис ПОДОРЖНИЙ.

ВІРА

«Віра означає, що ми впевнені в тому, на що ми надіємось, переконані в тому, чого не бачимо» (Євреїв 11:1, сучасний переклад).

Для багатьох людей вірити – означає тільки пасивно визнавати істину (Якова 2:19-20). Але це неправильно. Вірити (гр. pisteuon) – означає мати живу надію на Сина Божого і Його спасительну жертву, яку Він звершив на хресті. Вірити в Господа – це означає повністю віддати своє життя Йому як «Начальнику й Виконавцю віри» (Євреїв 12:2).

Синонімами біблійної віри є слова: слухатися, довіряти, сподіватися, бути вірним, підкоритися, згоджуватися, мати впевненість.

Істинна віра – це більше, ніж просто згода із фактами. Істинна віра повністю підкоряє життя Богові, і це впливає на кожну сферу життєдіяльності людини. Ми не можемо побачити Господа своїми очима чи доторкнутися до Нього своїми руками, тому що Бог є Дух (Івана 4:24). Ми не здатні пізнати Господа своїм розумом, але можемо пізнати Його через віру.

Віра – це місток між матеріальним

і духовним світом. Надзвичайно важливо, щоб ми, як віруючі люди, усвідомлювали, що всі беремо участь у духовній війні. Існує духовний ворог, і тепер, коли ми в Христі Ісусі, цей ворог став нашим противником. Згідно з Божим Словом Господь дає нам віру як зброю, на яку можна покладатися, щоб перемогти всі підступи сил темряви. Ми не зможемо досягти успіху в духовній війні, коли будемо боротися своїми природними здібностями та можливостями (2 Коринтян 10:3-5). Тільки міцна віра здатна гідно протистояти ворогу!

Віра приходить від слухання Божого Слова. У Біблії три грецькі вирази перекладаються як «слово». Це: «логос», «рема» і «ґрафе». «Логос» стосується вічного Слова Божого – це Сам Христос (Івана 1:1, 14).

«Рема» стосується живого Господнього Слова, яке завжди відповідає написаному і може бути отримане як відповідь на конкретну ситуацію чи потребу, як дороговказ у житті.

«ґрафе» – це написане Слово Боже, або Біблія. До нього нічого не можна додати і не можна відняти від нього (Об'явлення 22:18-19).

Віра – активна, а не пасивна. Вона може зростати, а може й маліти. Вона змінюється! І росте внаслідок того, наскільки глибоко ми занурюємося в Слово Боже і як практикуємо це Слово.

РАДІТИ В ДУСІ СВЯТІМ

«Нас засмучують, а ми завжди радіємо» (2 Кор. 6:10).

Усе наше життя коливається між двох, так би мовити, емоційних полюсів – смутку і радості. Потребу в щасливих моментах життя відчуває кожна людина. Однак постійне відчуття радості неодмінно призвело б до втрати співчуття до інших, неадекватного реагування на довкілля. Не менш шкідливим, а в багатьох випадках навіть згубним, є постійний смуток, який викликає хворобливі душевні зміни, вводить людину в депресивний стан, відбираючи інтерес до життя. Як правило, радість викликається особистим успіхом, досягненнями, здобутками, реалізацією творчих здібностей тощо.

Оскільки радість може виникати внаслідок ослаблення нервової напруги, болю, негативних емоцій і за відсутності переживань, вона може викликати залежність від засобу усунення тієї чи іншої негативної емоції. Це якраз і стає частою причиною виникнення ряду залежностей, зокрема наркотичної та алкогольної.

Апостол Павло в Посланні до ефесян радить: «І не впирайтесь вином, в якому розпуста, але краще наповнюйтесь Духом» (5:18). Гарний настрій і радість, які з'являються у стані сп'яніння, виникають внаслідок часткової втрати усвідомлення дійсності, необ'єктивного ставлення в такому стані до реальності, що, у свою чергу, призводить до безтурботності.

Натомість у віруючих людей все навпаки: Дух Святий дає нам повною мірою переживати те, що відбувається насправді, наповнює душу

спокоєм, миром і відчуттям особистої турботи Бога про нас.

Апостол Павло у Посланні до филип'ян пише: «Радійте в Господі завжди і знову кажу: радійте» (4:4). Радійте, коли важко і боляче, радійте, коли труднощі і випробування; радійте, коли зловтішається світ; радійте всупереч усім негараздам; радійте... Завжди радійте!

Для радості в Господі необхідна Його присутність, наповнення нашого духа Його Духом. Бог спроможний нас утішати і наділяти радістю завжди, незалежно від ситуації і обставин життя. Ісус Христос звернувся одного разу до Своїх учнів зі словами: «... тіштесь, що ваші імена записані в небі» (Лк. 10:20). Однак зрозуміло, що для людини, не впевненої, що її ім'я має відношення до Книги життя у вічності, і приводу для такої радості просто не існує.

Коли цар Давид завинив перед Богом, то перше, що сталося внаслідок цього, було відчуття втрати Духа Божого і, як результат, відсутність радості спасіння. У той момент він звернувся до Бога так: «Не відкинь мене від Свого лиця й не бери Свого Духа Святого від мене. Верни мені радість спасіння Твого і злагідним духом підтримай мене» (Пс. 51:13-14).

Подібне сталося і з Каїном, коли «зглянувся Господь на Авеля й на жертву його, а на Каїна й на жертву його не зглянувся. І сильно розгнівався Каїн, і обличчя його похилилося. І

сказав Господь Каїнові: «Чого ти розгнівався, і чого похилилось обличчя твоє? Отож, коли ти добре робитимеш, то підіймеш обличчя своє» (Бут. 4:4-7). Очевидно, що духовне спустошення як результат провини перед Богом тягне за собою смуток, невдоволення і гнів.

Однак радість, яка приходить від присутності Божої, не має нічого спільного з системою речей, у якій ми існуємо, бо «Царство Боже не пожива й питво, але праведність, і мир, і радість у Дусі Святим» (Рим. 14:17).

Хіба піддаються розумінню звичайної людини слова: «Коли б фігове дерево не зацвіло, і не було б урожаю в иноградниках, обманило зайняття оливкою, а поле їжі не вродило б, позникала отара з кошари і не стало б в оборотах худоби, то я Господом тішитись буду й тоді, радітиму Богом спасіння свого» (Ав. 3:17-18)? Тільки близький до Бога людині зрозуміло те, про що йдеться.

Деякі випадки, у яких Слово Боже закликає християн радіти, не можуть бути приводом для радості далекої від Бога людини. Більш того, такі обставини для неї найчастіше – непосильний тягар.

Радість, яка приходить від Бога, не виводить нас із душевної рівноваги, але дає бажання жити, творити і любити як Бога, так і людей, а не обмежуватися егоїстичним почуттям задоволення від здійснення наших особистих примх і бажань.

На превеликий жаль, сьогодні можна зустріти християн, які в пошуках «радості в Дусі» просто імітують її і переживають ейфорію, душевні хвилювання. Вони віддають перевагу короточасним почуттям, які не мають нічого спільного з тією радістю, котра повинна критися в глибокому єднанні нашого духа з Богом.

Наше життя у вірі починається зі Слова Божого, яке повинно втішати: «І ви стали наслідувачі нам і Господеві, слово прийнявши в великому утискові з радістю Духа Святого» (1 Сол.

1:6). Утиск не став перешкодою і не послабив гостроту духовних переживань при прийнятті Слова Божого, бо воно підтверджувалося присутністю Духа Божого, без Якого не варто було б і говорити про якусь радість.

У християнському житті мають місце і спокуси, і випробування, по-іншому й бути не може. Якщо ми наполегливі виконавці волі Божої, то їх потрібно сприймати з радістю.

«Майте, брати мої, повну радість, коли впадаєте в усілякі випробовування», – пише апостол Яків. І це тому, що через них досягається певна мета, інших засобів для цього просто не існує.

Невід'ємною частиною і головним проявом християнського життя є молитва, яка також повинна підноситися до Бога чи з не найбільшим задоволенням, невимушено, з радістю. Апостол Павло в Посланні до филип'ян пише: «Дякую Богові своєму при кожній згадці про вас і завжди в усякій молитві своїй за всіх вас чиню я молитву з radoщами» (Фил. 1:3-4).

Людині, як правило, некомфортно виконувати чийсь волю, вказівки, підкоритися чийсь інтересам, працювати в ім'я когось, для його користі, тобто виконувати обов'язки слуги, адже цілком природне бажання бути вільним і незалежним.

«Служіть Господеві із радістю, перед обличчям Його підійдіть до співом» (Пс. 100:2). Дехто може подумати, що радість – це почуття, і якщо його немає, то де його взяти?

У переліку плодів духа, який наводить апостол Павло у п'ятому розділі Послання до галатів, за любов'ю почесне місце посідає радість. Тому коли Слово Боже веде нас до радості в Духові, необхідно шукати Його, тобто Духа Божого, Який відкриває незбагненну для людського розуму істину слів: «Нас засмучують, а ми завжди радіємо» (2 Кор. 6:10).

Лише завдяки Йому можна переживати радість і в труднощах, і в печалі. І саме така радість – справжня.

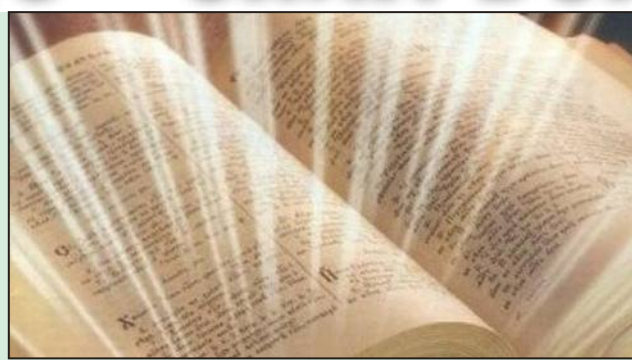
Ігор КРОЩУК.

ЄВАНГЕЛІЄ - СИЛА БОЖА НА СПАСІННЯ

Що таке Євангеліє? Одні цим словом називають збірку книг Святого Письма, що входять до Нового Заповіту. Інші використовують це слово для означення звістки про Бога-Отця чи Сина Божого Ісуса Христа.

Що ж насправді означає слово «Євангеліє»?

У Посланні ап. Павла до римлян читаємо: «Отже, щодо мене, я готовий і вам, хто знаходиться в Римі, звіщати Євангелію. Бо я не соромлюсь Євангелії, бо ж вона сила Божя на спасіння кожному, хто вірує, перше ж юдеєві, а потім гелленові. Правда бо Божя з'являється в ній з віри в віру, як написано: А праведний житиме вірою» (1:15-17).

Отже, це інформація, яка активно впливає на життя тих, хто її чує. Проповідники Слова Божого (Євангелія) повинні розуміти, що усі слова, які вони вимовляють, несуть у собі силу, яка під дією Господа змінює життя. Про

це апостол Павло писав до церкви в Коринті: «Бо Христос не послав мене, щоб христити, а звіщати Євангеліє, і то не в мудрості слова, щоб безсилим не став хрест Христа. Бо ж слово про хреста тим, що гинуть, то глупота, а для нас, що спасаємось, сила Божя» (1 Коринтян 1:17-18).

Ісус Христос розпочав Своє служіння словами: «Збулися часи, і Боже Царство наблизилось. Покаїться, і віруйте в Євангелію» (Марка 1:14-15).

Він одразу закликав усіх до покаяння. Чому? Ісус Христос – серцезнавець і добре розумів, що люди гинуть у гріхах. І Він прийшов у світ, щоб дарувати людям спасіння від майбутнього

гніву Божого, який вже готовий вилитися на грішників. Щоб спастися, достатньо лише повірити у відкупну жертву Ісуса Христа на Голгофі.

Здається, все просто. Але ж ні! Людське серце, затверділе і схильне до зла, не може просто повірити в прихід на землю Божого Сина заради спасіння людства. Саме тому через проповідь Євангелія діє сила Божя на спасіння людей.

Спочатку у розумі і серці з'являється страх перед Господом за грішне життя і бажання змінити все. Потім з'являється віра в Ісуса Христа, у Божу любов і милість, у прощення гріхів і помилування у Божих очах завдяки пролитій крові Господа на хресті.

Результатом стають спасенні душі і змінені вже тут, на землі, життя – без гріха і залежностей, але в радості, любові, мирі і надії.

Чи діє ця сила Божя у вашому житті?

Він не відпустить

Одного спекотного літнього дня маленький хлопчик у Південній Флориді вирішив поплавати в озері за будинком. Кваплячись пірнути в холодну воду, він вибіг через задні двері будинку, скидаючи на бігу одяг. І влетів у воду, не помітивши, що неподалік від нього плавав величезний алігатор.

У будинку була мати, яка спостерігала за сином через вікно. Раптом вона побачила, що до сина наближається крокодил. Охоплена жахом жінка кинулася до води, нестямно волаючи. Почувши мамин голос, син стривожився і розвернувся, щоб плисти до матері. Але було пізно. Алігатор наздогнав хлопчика біля самого берега.

Мати, перебуваючи на пристані, схопила сина за руки в той момент, коли алігатор схопив його за ноги. Почалася запекла боротьба.

Алігатор був набагато сильніший від матері, але та що сили боролася за життя дитини. Величезна любов до сина не дозволила їй відпустити його!

У той час повз них проїжджав фермер. Почувши крики, він вистрибнув з вантажівки, прицілювся і застрелив алігатора.

Як не дивно, однак після довгих тижнів у лікарні хлопчик вижив. Його ноги були в страшних шрамах від зубів крокодила, а на руках залишилися глибокі сліди від нігтів матері, яка

міцно тримала свого улюбленого сина.

Журналіст, який брав у хлопчика інтерв'ю про те, що сталося, запитав, чи може той показати свої шрами. Хлопчик погодився і сказав: «Ось шрами від зубів крокодила. А це – шрами від мами, яка мене не відпускала!».

Ми з вами можемо порівняти себе з цим хлопчиком. У багатьох з нас теж є шрами. Ні, не після укусів алігатора, а після болісного минулого, коли ми були на краю загибелі.

Та Бог не хотів нас відпускати. Посеред страждань Він поруч з нами, міцно тримаючи нас, рятує від найстрашнішого – загибелі душі і спрямовуючи нас шлях спасіння!

Про це нам нагадують інші рани – рани на Його пробитих руках і ногах, завданих на хресті Голготи. Не знехтуймо ними!

Розкопки в Єрусалимі підтвердили біблійну розповідь про його зруйнування вавилонянами

Учені зі США та Ізраїлю під час розкопок на горі Сіон у Єрусалимі виявили давні предмети, які доводять факт облоги міста вавилонянами. Знахідки датують VI століттям до Різдва Христового. Вони підтверджують опис подій, викладених у 25-му розділі 2-ї Книги царів.

О, БЛАГОДАТЬ!

«О, благодать!» – це один із найпопулярніших гімнів за всю історію християнства. В його основу лягли вірші британського поета Джона Ньютона. Уперше вірші побачили світ у 1779 році. Мелодію до гімну під дивною назвою «Нова Британія» вперше опублікували в 1829 році американці Чарльз Спілман і Бенджамін Шоу. Мелодію не можна приписати якомусь композитору, оскільки вона є поєднанням двох відомих раніше мелодій – «Галлахер» і «Свята Марія».

Урізний час до тексту цього вірша було написано більше 20 різних мелодій, проте жодна з них не отримала загального визнання. Що ж до самого вірша, останню строфу додав невідомий автор, що не тільки надало йому закінченого змісту, але стало й вінцем усього твору. У 1835 році виник остаточний варіант нинішнього гімну, приписуваний американцеві Вільяму Вокеру, який поклав вірші Ньютона на музику «Нової Британії» у власній обробці.

Про надзвичайну популярність гімну свідчать багато фактів. Гімн виконували індіанці під час насильницького переселення, коли в першій половині XIX століття їх землі були віддані білим колоністам. Цей довгий шлях із південного сходу на захід, коли померли тисячі й тисячі індіанців із різних племен, називають «дорогою сліз». Гімн став національним у найбільш численного племені – племені черокі. Його співали також у розпалі боротьби за скасування рабства та розвиток руху аболіціонізму (від латинського abolito – скасування).

Однак міжнародну популярність гімн отримав лише на початку XX століття. Його сміливо можна назвати віршованою автобіографією Джона Ньютона, оскільки зміст гімну повністю

відображає його особистий життєвий досвід.

Джон Ньютон народився 24 липня 1725 р. в Лондоні у віруючій родині. Мати мріяла побачити сина священнослужителем, але вона померла від туберкульозу, коли хлопчикові було всього шість років. Далі Джона виховувала байдужа мачуха. Батько часто перебував у плаванні. Його католицьке віросповідання не заважало йому плавати на кораблі, що перевозив рабів. Джон іще в підлітковому віці пішов по стопах батька, працюючи разом із ним на кораблі й осягаючи ази работоргівлі.

За час плавання за Джоном закріпилася репутація вкрай неприємної та конфліктної людини. Глузування, образи, лихослів'я були невід'ємними рисами його характеру. Він ігнорував начальство, нехтував службовими обов'язками, відкрито виявляв непокору й неповагу. «Життя нам здавалось прекрасним. Ми жили собі на догоду, і бізнес процвітав», – говорив він пізніше про той період свого життя.

Колишній член британського парламенту й біограф Джона Ньютона Джонатан Ейткен пише, що Джон не вирізнявся високою мораллю. Перевезення рабів було далеко не безпечним бізнесом, нерідко пов'язаним із ризиком для життя. Часом, коли корабель потрапляв у шторм і люті хвилі заливали палубу, Джон розмірковував про життя й смерть, замислювався про своє ставлення до Бога. Однак далі цього справа не йшла. Але одного разу шалений шторм настільки затопив судно, що Ньютон, на власний подив, вигукнув: «Господи! Помилуй нас!». Вражений, він почав годинами роздумувати про власне запламоване гріхом життя, про своє богоборство та богохульство. Особливо вразила його біблійна історія про блудного сина, в якій він побачив, насамперед, самого себе.

Поступово в житті Джона настали зміни. Повернувшись до Англії, він почав відвідувати церкву, читати духовну літературу й молитися. Однак він, як і батько, не бачив протиріччя між работоргівлею і знайденою вірою. Джон

Ньютон здійснив ще три морські подорожі, але вже в ролі капітана, вивчаючи Біблію й проводячи служіння для своєї команди.

Як міг посвячений християнин здійснювати богослужіння й водночас займатися торгівлею рабами? Відповідаючи на це запитання, Ейткен вказує, що рабство в дні Ньютона було стовпом британської економіки, і мало хто подавав свій голос проти нього. За словами Ейткена, у 1751 році «духовна совість Ньютона була принаймні на двадцятирічному віддаленні від усвідомлення того, що Євангеліє і торгівля рабами несумісні».

У 90-ті роки минулого століття в США відбувся успішний показ документально-історичного фільму про Джона Ньютона. Згідно з ним, Ньютон написав текст свого вірша, доставляючи в Америку чергову партію рабів. Але в один із днів він розвернув корабель посередині Атлантичного океану й узяв курс назад, на Африку, де висадив рабів, оголосивши їх вільними. Після цього Ньютон повернувся до Англії, повернувшись судно власником і став євангелістом.

Однак Ейткен показує, що всього цього не було. Навпаки, Ньютон готувався до четвертого плавання, але незадовго до виходу в море його частково паралізувало від невідомої хвороби, і лікарі радили йому залишитися вдома.

Подальше відвідування зібрань привело його до зростання у вірі і врешті-решт до зцілення. Знайомство з Джорджем Вітфілдом, блискучим проповідником, і Джоном Веслі, основоположником методистського руху, справили на Ньютона благотворний вплив. Однак минуло ще шість років, перш ніж він сам був рукопокладений на пасторське служіння.

У той час висхідною зіркою британського парламенту був Вільям Вільберфорс, якого привів до Бога один із професорів Кембриджського університету. Вирішивши покінути з кар'єрою політика, Вільберфорс звернувся за порадою до Джона Ньютона, проповіді якого чув іще будучи хлопчиком. Ньютон порадив йому не йти

з політичного життя. Він був переконаний, що Господь благословить його як християнина й державного діяча.

Вільберфорс став відвідувати церкву, де Ньютон ніс пастирське служіння. І в результаті Ньютон став духовним наставником Вільберфорса, який прийняв рішення вести в парламенті боротьбу за скасування рабства.

Почалися 20 років виснажливих і відчайдушних зусиль, протягом яких Вільберфорс не раз впадав у смуток і збирався покинути політичну арену. Однак Ньютон надихав його, нагадуючи про Даниїла. Нарешті Вільберфорс і його друзі здобули перемогу. На початку 1807-го Англія оголосила работоргівлю поза законом, а оспівана поетом благодать 21 грудня того ж року привела Джона Ньютона додому, на небо.

Бог дав йому благодать, щоб колишній работорговець дожив до дня, коли ганебна торгівля людьми, якою він колись займався, була остаточно скасована на його батьківщині.

Олександр СИБІЛЬОВ.

м. Лондон.

Блаженний, хто прагне

Сьогодні у світі так багато різноманітної інформації, що важко зрозуміти, де істина, а де – обман. Ми багато читаємо і чуємо. І кожен хоче знати істину – бо хто забажає обдуреним? А де істина? Як її розпізнати?

У нагріній проповіді Ісуса Христа, записаній у Євангелії від Матвія, читаємо: «Блаженні голодні та спрагнені правди, бо вони нагодовані будуть» (Мт. 5:6). Ісус Христос називає блаженним (благословеним)

кожного, хто прагне дізнатися правду (істину). Саме такий шукач обов'язково її знайде, бо Бог-Отець Сам її відкриє.

Про яку правду говорить Ісус Христос у цій проповіді? Читаючи слова Ісуса: «Я – дорога, і

правда, і життя...» (Ів. 14:6), можемо розуміти, що Він закликає нас шукати саме Його – Сина Божого, Спасителя. Отже, кожен, хто дійсно прагне пізнати Ісуса як свого Рятівника-Спасителя, буде успішним у своїх пошуках, адже Бог-Отець йому допоможе.

Спрага – дивне і особливе відчуття. Людина, яка по-справжньому чогось прагне, не може ні про що інше думати. Саме цього хоче від нас Ісус – щоб ми прагнули шукати Його понад усе. Тому Він і сказав: «Пильнуйте не про поживу, що гине, але про поживу, що зостається на вічне життя, яку дасть нам Син Людський, бо відзначив Його Бог-Отець» (Ів. 6:27).

Пожива, яку дає Ісус, – це Слово Боже. Саме воно містить ту Добру Звістку, яка приводить читача до Царства Божого.

Друге джерело істинної інформації

– проповіді Євангелія на богослужіннях... Третє і не менш важливе – молитва та особисте спілкування з Богом у таємній кімнаті, коли ми відчиняємо двері свого серця, щоб Дух Святий (Дух істини) міг наповнити нас всякою мудрістю та відкриттям. Тоді ми здатні розуміти Божу істину та збудовуватися в ній.

Ісус сказав про Себе: «Бо хліб Божий є Той, Хто сходить із неба й дає життя світові... Поправді, поправді кажу Вам: Хто вірує в Мене, життя вічне той має. Я хліб життя!» (Ів. 6:33, 47-48).

І нам потрібно не просто читати Слово Боже чи слухати проповіді, а вірити в Того, Хто є цим Словом, – в Ісуса Христа, Сина Божого. Істина, яку відкриває Ісус, робить нас вільними від всякої неправди диявола, батька неправди.

Олександр
ТАРАСЕНКО

ТЯЖІННЯ ДО ВИДИМОГО І ВИДИМІСТЬ ПРИСУТНОСТІ

У Декалогу заповідь із заборонаю робити зображення і вклонятися їм стоїть на другому місці – відразу ж за заборонаю мати інших богів. Таке розташування зовсім не випадкове, оскільки люди завжди прагнули виразити невидиме і нез'ясоване через видиме і зрозуміле.

Відомо, що людина активно використовує зір як один з головних рецепторів. Спрадавня очі були настільки важливим «інструментом», що пророків спочатку називали провидцями (1 Сам. 9:9), тобто тими, хто бачить краще за інших.

Найкраща характеристика Мойсея як пророка полягала в тому, що він говорив із Богом лицем до лиця, а не бачив Його збогадливо, як інші пророки (4 М. 12:6-8). Зовсім не дивне прагнення людей побачити Бога. Адже навіть Мойсей просив про це, на що отримав лише обмежений дозвіл – побачити Бога ззаду (2 М. 33:18-23).

Подібне бажання висловив також і один з учнів Ісуса Христа: «Господи, покажи нам Отця, – і вистачить нам» (Ів. 14:8).

Ці свідчення показують психологічну

залежність людини від видимого. Їй комфортніше вірити в те, що вона бачить, і боятися того, хто реально присутній. Людина завжди прагнула виразити Бога у видимих образах, забуваючи про свою фізичну і психологічну обмеженість. Бог просто не може бути зображений, оскільки досконалий тільки Він.

Пророк Ісаї кепкував із таких спроб: «А остаток його (ідола) він за бога вчинив, за боввана свого, перед ним на коліна впадає та кланяється, йому молитися й каже: «Рятує же мене, бо ти бог мій!» (Іс. 44:17).

У П'ятикнижжі попередження не робити собі кумири зустрічаються неодноразово. Слід зауважити, що в грецькій версії Старого Заповіту звичне нам слово «кумир» (євр. «песель») перекладено як «ейдолан», тобто «ідол» (пор. 1 Кор. 8:4; 10:19). Заборона у книзі Вихід (2 М. 20:4-5) перекреслювала всю багатовікову практику єгиптян зображати своїх богів у вигляді різних тварин або гібридів людини з твариною. Цю практику євреї спостерігали за надто довгий час, тож і самі вимагали від Аарона створити тельця.

Культ бика Апіса був поширений саме в Нижньому Єгипті (із столицею в Мемфісі), де так довго прожили євреї. Цей образ був зрозумілий селянам: як бик веде за собою орача, так само золоте теля мало вказати подальший шлях у пустелі, бо Мойсей був відсутній вже тривалий час (2 М. 32:1).

Проте можна зробити висновок, що Бог заборонив робити не лише зображення тварин,

але також і Його зображення. Перший випадок такої спроби зустрічаємо вже в книзі Судів (17:4-5), де використовується те саме єврейське слово «песель».

Цікаво відзначити коментар самої Біблії на це самоправство: «Кожен робив, що правдиве було в його очах» (в. 6). Навіть богобоязний Давид (вже будучи таємно помазаний на царя) не уникнув цієї загальнолюдської спокуси. У Першій книзі Самуїлової (розділ 19) читаємо про спробу Саула заарештувати претендента на престол.

Давид утік через вікно, а його дружина імітувала його присутність тим, що покляла в ліжку терафима, тобто боввана, або ідола. З контексту (в. 13-16) видно, що цей терафим був зростом як людина; він не просто стояв на книжковій полиці як сувенір, він займав достатньо місця, його не можна було не помітити. Виходить, що в той момент цей ідол врятував Давидові життя!

Надалі цю сумну традицію продовжили різні народи, які пізнавали Бога через загальне одкровення, тобто шляхом спостереження. Відомо, що «небо розповідає про правду Його, й бачать славу Його всі народи» (Пс. 96:6), тому навіть рабини змушені були визнати, що Бог відкривався й продовжує відкриватися всім народам. Про пізнання Невидимого через споглядання зоряного неба і всесвіту чудово писали різні автори.

Наприклад, Арістотель (у переказі пізнішого римського автора) стверджував: «Думка

про богів виникла в людей із двох джерел – із того, що відбувається з душею, і з небесних явищ... Насправді, бачачи щодня, як сонце обходить небесне склепіння, а вночі струнко рухаються інші світила, вони визнали, що існує деякий бог, винуватець цього руху і устрою».

Через 300 років після нього Цицерон у своїй теологічній праці «Про природу богів» вивів деяку послідовність: «Та що казати! Чи не проник розум людський навіть у небо? Споглядаючи все це, дух наш приходить до пізнання богів, від чого народжується благочестя. А до благочестя приєднуються справедливості та інші чесноти, з яких складається блаженне життя».

Через століття апостол Павло в Посланнях до римлян (1:20-32) розвінчав цей захват людським генієм безапеляційним виразом: пізнавши Невидимого через спостереження, люди не віддали Йому слави, а навпаки, «славу нетлінного Бога змінили на подобу образу тлінної людини» (в. 23). «Через це Бог їх видав на пожадливість ганебну» (в. 26).

Виходить, що будь-яка (навіть із добрими намірами) спроба зображати Бога призводить до духовного падіння, оскільки істинна віра не спирається на видиме, яким би точним наближенням до ідола воно не було.

Це добре видно з двох текстів з Євангелія від Івана: «Як знамен тих та чуд не побачите, – не увіруєте» (4:48); «Тому ввірував ти, що побачив Мене? Блаженні, що не бачили й увірували!» (20:29).

ВІРУЮ

